

Kommunåterkoppling

2023

Nyköpings kommun

Elever i årskurs 7 och 9



”Det är ett bra sätt men det känns jobbigt att dela med sig av det man helst inte pratar om.”

”Bra enkät med bra frågor. Förstår dock inte varför man behövde ha med längd och vikt men det var väl helt okej. Tror dock att många ljuger o skriver inte som det är. Och vill gärna veta vad ni ska göra med enkäten sen? När ska saker förändras ens?”



”Bra enkät med viktiga frågor. Kanske lite väl lång”

Tack vare att närmare 7 300 elever har svarat på Liv & Hälsa ung enkäten 2023 kan vi berätta hur unga i Sörmland mår.

Liv&Hälsa
ung


REGION
SÖRMLAND

Svarsfrekvenser

Antal och andel elever som svarat på

Liv & hälsa ung enkäten 2023

	Antal elever åk 7	Andel (%) elever åk 7	Antal elever åk 9	Andel (%) elever åk 9
Nyköping	492	71	490	70
Sörmland	2 702	75	2 541	71

Av olika anledningar är antalet deltagande gymnasieskolor i Nyköping lågt i 2023 års undersökning samtidigt som svarsfrekvensen i flera av de gymnasieskolor som deltog är låg. Detta gör att resultaten inte kan anses spegla förhållanden för samtliga elever i årskurs 2 inom kommunen. Av detta skäl redovisas inte värden för årskurs 2.

Bakgrund

Under våren 2023 genomförde Region Sörmland undersökningen för åttonde gången. I Sörmland erbjuds vart tredje år alla grundskolor och gymnasieskolor att delta i undersökningen Liv & hälsa ung. Sörmländska elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan, årskurs 2 på gymnasiet samt elever i anpassad skola (ej det som tidigare benämndes träningskola) årskurs 7 till och med sista året på gymnasiet är de som besvarar enkäterna. Eleverna har besvarat enkäterna under skoltid. Av Sörmlands 66 skolor med elever i någon av dessa årskurser, deltog 60 i undersökningen.

Syftet med undersökningen är att beskriva ungdomarnas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

I 2023 års undersökningar har elever varit involverade under framtagandet av enkäten. De har gett förslag på nya frågor och svarsalternativ och förändringar av förklaringstexter. Tack vare elevernas hjälp har vi i år med fler frågor om bland annat trygghet.

Vad vet vi om barns och ungas hälsa och uppväxtvillkor?

Barn och unga i Sverige mår generellt sett bra och är nöjda med sina liv. Sedan 1990-talet har ungdomsgenerationen däremot haft en sämre hälsoutveckling än andra åldersgrupper, framförallt när det gäller den psykiska ohälsan. Vi vet också att barns och ungas uppväxtvillkor inte är jämlika, vilket gör att vissa löper större risk att råka ut för problem och ohälsa. En mindre grupp barn och unga lever dessutom under svåra förhållanden som går att härleda till deras livsvillkor och familjeförhållanden.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och är en resurs hos individen. Hälsan påverkas av en rad olika förhållanden runt individen och är en förutsättning för ett väl fungerande samhälle. Inom folkhälsoarbetet används begreppet "hälsans bestämningsfaktorer". Bestämningsfaktorerna kan påverka hälsan positivt eller negativt, vilket benämns skydds- och riskfaktorer. En skyddsfaktor är en faktor som skyddar mot ohälsa eller problem medan en riskfaktor är en faktor som ökar risken för ohälsa eller problem. Skydds- och riskfaktorer finns på individ-, familje-, arbets- och samhällsnivå. Enstaka faktorer har begränsad effekt, däremot är chansen till ett friskt, gott och långt liv större när en person har flera skyddsfaktorer, även om man har en eller flera riskfaktorer.

Vad är en kommunåterkoppling?

I kommunåterkopplingen redovisas ett urval av resultat från Liv & hälsa ung undersökningen 2023. Kommunåterkopplingen redovisas årskursvis och innehåller resultat som har betydelse för elevernas hälsa och välbefinnande. Vår förhoppning är att kommunåterkopplingen är till nytta, till exempel i kommunens hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Att tolka resultaten i tabellerna

På följande sidor redovisas resultaten från 2023 års Liv & hälsa ung undersökning för kommunen. Resultaten är uppdelade på tjejer och killar och visar även hur det ser ut för hela elevgruppen. De elever som svarat att de inte identifierar sig som tjej eller kille inkluderas i det sammantagna värdet. I tabellerna redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden. Varje årskurs redovisas separat. För årskurs 7 och 9 gäller redovisningen elever som går i skolan i kommunen, oavsett om de bor i kommunen eller inte (skolkommun). För årskurs 2 på gymnasiet gäller redovisningen den kommun eleven bor i (boendekommun).

Kommunåterkopplingens begränsningar och överväganden

I kommunåterkopplingen redovisas resultat på olika nivåer. För att skydda enskilda elevers svar redovisas inte resultat på frågor som baseras på färre än 30 elever. Kommuner med få elever bör vara uppmärksamma på att enstaka elevers svar motsvarar stora procentsatser. Till exempel om 3 elever av 30 röker, visar våra tabeller att 10 procent av eleverna röker. Detta gör att siffrorna bör tolkas med försiktighet.

Några frågor att fundera på när du läser tabellerna:

- Skiljer sig kommunen åt från länet?
- Finns skillnader mellan killar och tjejer?
- Vad kan eventuella skillnader bero på?
- Vad betyder resultaten för oss?
- Framträder ett mönster som gör att vi kan behöva arbeta särskilt med något område?

Årskurs 7

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	61	65	81	82	71	73
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	59	61	55	61	57	61
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	91	90	94	94	92	91
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon gång i veckan eller oftare	4	4	5	4	5	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	92	95	96	96	93	95
Oftast eller alltid trygg i skolan	88	89	94	94	90	91
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	40	48	39	40	39	44
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	58	49	31	26	43	38
Har betyget F i ett eller flera ämnen	21	29	24	32	23	31
Får den hjälp man behöver i skolan	36	41	51	56	44	48

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	60	64	81	82	71	72
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	72	77	87	89	80	83
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	17	16	14	15	15	16
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	9	9	9	8	9	8
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	30	33	38	43	34	38
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	57	52	59	61	57	56

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	46	40	42	39	45	41
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	58	55	57	58	58	57
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	86	82	89	90	86	85
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	48	47	60	65	53	55
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	60	55	42	40	51	48

Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol och narkotika

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol och narkotika</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	4	3	3	2	4	3
Snusar dagligen eller ibland	5	4	7	5	7	5
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	13	9	7	4	10	7
Har druckit alkohol	35	31	38	28	37	30
Tror att man vet eller vet säkert hur man får tag på narkotika	26	22	22	16	24	19
Har någon gång använt lustgas	3	4	4	4	4	4

”Jag tycker att enkäten innehåller många frågor. Jag förstår att mycket saker behöver kontrolleras om ni ska veta om man mår bra. Dock är det faktiskt inte alla ungdomar som mår dåligt, spelar hela dagarna och inte tränar! Det finns faktiskt de som tränar, är schysta och mår bra i allmänhet.”

Tabell 5. Resultat om hälsa

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	51	57	90	86	71	71
Har bra eller mycket bra tandhälsa	75	79	72	74	73	75
Har känt sig glad i stort sett varje dag	43	48	75	73	59	60
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	53	56	83	83	70	69
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	65	60	31	28	47	44
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	41	33	15	12	28	23
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	23	23	7	7	15	16
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	17	18	12	10	16	15
Har övervikt	10	13	13	19	12	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	96	95	96	96	95	95
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	71	72	90	89	81	80
Oftast eller alltid trygg på nätet	90	87	93	94	91	90
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	27	29	12	14	20	22

Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	70	76	91	91	81	83
Trivs i området där man bor	73	75	87	87	80	80
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	74	78	91	93	83	85
Har minst en kompis att prata "om allt" med	86	84	86	86	86	85
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	62	63	76	79	69	70
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	10	16	12	13	12	14
Är ganska eller mycket orolig för sin familjs ekonomi	14	15	9	9	12	13
Är ganska eller mycket nöjd med sin fritid	74	74	90	90	81	81
Är med i någon förening eller organisation	59	54	61	57	60	55
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	28	32	19	24	24	28

Tabell 8. Resultat om sociala medier och internet

Nyköpings kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier och internet</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	66	60	56	58	61	59
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	16	17	9	7	12	13
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	32	32	18	17	26	25
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	27	25	15	11	21	18
Har snattat	26	21	35	26	32	24
Har avsiktligt slagit någon	39	32	47	42	44	38
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	23	21	11	7	17	14
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	10	10	8	5	10	8



Årskurs 9

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	59	59	83	77	71	67
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	40	49	44	50	43	50
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	92	91	94	94	93	92
Skolkar aldrig	59	63	69	70	63	65
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon dag i veckan eller oftare	6	5	3	4	5	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	95	94	98	95	95	94
Oftast eller alltid trygg i skolan	86	88	95	93	89	90
Det är bra stämning på skolan	36	32	51	45	44	38
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	51	45	36	37	42	40
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	73	69	45	41	59	55
Har betyget F i ett eller flera ämnen	24	31	26	34	26	32

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	63	60	69	68	66	64
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	77	79	93	91	85	85
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	14	19	20	24	17	22
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	16	18	24	22	20	21
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	32	35	36	38	34	37
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	57	57	57	60	57	58

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	53	45	45	45	49	46
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	64	63	61	63	63	63
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	74	76	88	88	81	81
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	36	39	58	61	48	50
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	69	68	61	59	66	64



Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	9	11	7	8	9	10
Snusar dagligen eller ibland	13	12	19	16	17	15
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	22	19	17	13	20	16
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol	45	45	38	37	42	42
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol så man känt sig berusad/full*	61	60	60	56	62	59
Tror att jag vet eller vet säkert hur jag får tag på narkotika	36	33	35	32	37	33
Har använt narkotika	8	9	9	8	9	9
Har använt lustgas	3	5	9	6	7	6
Har under de senaste 12 månaderna spelat om pengar en gång i månaden eller mer?	1	1	12	9	8	6

* Andel av de som druckit alkohol

Tabell 5. Resultat om hälsa

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	54	53	82	79	68	65
Har bra eller mycket bra tandhälsa	74	77	72	73	72	74
Har känt sig glad i stort sett varje dag	44	43	64	60	55	51
Har känt att "jag duger precis som jag är" mer än en gång i veckan	44	46	75	70	60	58
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	55	52	81	76	69	63
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	76	72	44	41	60	57
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	49	47	21	20	35	34
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	35	32	11	13	23	23
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	16	22	15	15	16	19
Har övervikt	13	12	19	19	16	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Tycker att man i allmänhet kan lita på de flesta människor	29	26	44	40	37	33
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	97	94	97	95	97	94
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	74	70	90	87	82	78
Oftast eller alltid trygg på nätet	86	80	95	92	90	86
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	37	36	26	18	31	28

Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	80	80	89	88	84	83
Jag trivs i området där jag bor	73	72	88	83	80	77
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	72	76	89	88	81	81
Har minst en kompis att prata "om allt" med	85	84	84	83	85	83
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	57	61	75	74	66	66
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	14	15	11	15	14	16
Är mycket eller ganska orolig för sin familjs ekonomi	22	19	11	12	17	16
Är mycket eller ganska nöjd med sin fritid	65	69	83	84	74	76
Är med i någon förening eller organisation	48	41	56	53	53	47
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	28	27	16	18	22	23

Tabell 8. Resultat om sociala medier, våld och brott

Nyköpings kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier, våld och brott</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	65	62	63	58	63	60
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	23	19	9	9	16	14
Är orolig att missa något om man inte är aktiv på sociala medier	55	52	27	25	40	38
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	28	27	17	17	23	22
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	35	36	16	14	26	25
Har under de senaste 3 månaderna sett porr på internet	16	15	63	58	41	37
Har snattat	27	30	43	36	36	34
Har aviktligt slagit någon	27	31	55	48	42	40
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	28	28	13	12	21	21
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	12	14	9	9	12	12

”Jag tycker att det är onödigt att vi gör denna. För att det blir aldrig någon skillnad. Om alla barn i en skola svarar att dem mår dåligt kommer skolan inte göra något. Så skolan måste fixa detta. För att om ett barn känner att man inte kan göra någon skillnad har skolan misslyckats.”



Region Sörmland arbetar för varje människas rätt till god hälsa, kultur och utbildning. Alla människor har lika rättigheter och bemöts utifrån sina förutsättningar.

Resultat från Liv & hälsa ung används som underlag för regionens och kommunernas arbete med barn och ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

Exempel på hur tidigare resultat använts



En skola hade många elever som mådde psykiskt dåligt. Detta ledde till att elevhälsan gjorde en satsning på psykisk hälsa i skolan.



Vid planering och uppföljning av drogförebyggande arbete.



Som underlag för uppstart av samtalsmottagningar för unga som inte mår bra.

Vill du veta mer om enkätundersökningen,
titta på Liv & hälsa ungs webbplats
<https://utvecklasormland.se/lhu>

Rapporten är sammanställd av arbetsgruppen
för Liv & hälsa ung i Region Sörmland.
Livohalsa@regionsormland.se